

Eläkeliiton Päijät-Hämeen piiri

Kannanotto, syyskokous 22.11.2023

Vanhusten yksinäisyys on Suomessa kasvava ongelma. Yksinäisyys on usein seurausta elämän muutoksista: puoliso kuolee, asuinpaikka vaihtuu tai sairastuessa saattaa joutua vuodeosastolle kauaksi kotiseudulta. Yhä enemmän ikääntyneet myös asuvat aina vaan pidempään kodeissaan, mikä liian monessa tapauksessa tarkoittaa neljän seinän sisälle yksin jäämistä.

Yksinäisyys kuvataan usein ulkopuolelle jäämiseksi. Elämänmuutokset koettelevat ja voimat hakea apua ja tukea hupenevat. Terveystieteiden muutokset lisäävät tunnetta yksinäisyydestä: kun haluaisi päästä puhumaan vaivoistaan – myös masentuneisuudestaan - on lääkärille pääsy hyvin vaikeaa. Tässäkin asiassa moni ikääntynyt jää yksin: kaikilla ei ole kykyä hoitaa asioita digipalveluina tai edes puhelimitse. Ikäihmiset kaipaavat kontaktia ihmiseen – on häpeällistä, ettei edes terveydenhoitojärjestelmämme pysty vastaamaan tähän ihmisen perustarpeeseen.

Suomessa joka toinen päivä vanhus tekee itsemurhan. Kaikkia syitä ei voida tietää, mutta kokemus ulkopuolisuudesta, vaivaksi olemisesta, oman toimintakyvyn hupenemisesta, hoitoon pääsyn vaikeus – ja se yksinäisyys ovat varmasti vaikuttavia tekijöitä. Tämä sama koskee kaikkia heitä, iästä riippumatta, jotka ovat päätyneet itsemurhaan. Kysymyksessä on todella vakava ja häpeällinen asia tässä hyvinvointiyhteiskunnassamme.

Eläkeliiton Päijät-Hämeen piiri on jo aiemmassa kannanotossaan esittänyt vanhusneuvoloiden käyttöönottoa. Edelleen ja yhä vahvemmin olemme sitä mieltä, että tarvitsemme iäkkäille mahdollisuuden saada helposti kontakti terveydenhuoltoon ja myös lääkäriin. 70+-vuotiaat suomalaiset ovat suuren osan elämästään olleet kunnanlääkärin tai omalääkärin potilaita. Lääkäri on ollut tuttu, arvostettu toimija, jolle on ollut helppo puhua monenlaisista mieltä vaivaavista asioista. Nykyisin potilas on vain yksi nimi tietokannassa ja jos lääkäriin pääsee, lääkäri on usein vieras, joka lukee tiedot tietokoneelta tuntematta potilasta. Usein on myös kiire, eikä erityisesti ikääntyneen tarve puhua monista mieltä vaivaavista asioista täyty.

”Viimeisen vuoden aikana olen vahvasti ymmärtänyt, kuinka suuri hyöty sillä on, että tunnemme potilaamme. Sitä ei täysin ymmärrä, ennen kuin sen itse kokee, vuonna 2015 yleislääketieteen erikoislääkäriksi valmistunut Janne Mäkelä toteaa.”

Edellinen sitaatti on Oulusta, jossa Ylen uutisen (20.10.23) mukaan on havahduttu tämän asian äärelle ja tätä havahtumista haluamme myös Päijät-Hämeeseen.

Esitämme, että

- Vanhusneuvolan toteuttamista jatketaan
- Terveyspalveluiden saatavuutta aletaan miettiä ikääntyneen lähtökohdista ja toteutetaan helppo yhteydenottotapa.
- Palataan omalääkärimalliin

Näillä toimenpiteillä pääsemme jo alkuvaiheessa kiinni ikääntyneiden elämän haasteisiin ja niihin voidaan vaikuttaa. Hyvän perusterveydenhuollon ja varhaisen puuttumisen myötä päästään parantamaan ikääntyneiden elämänlaatua ja toimintakykyä sekä vähentämään kallista erikoissairaanhoidoa.

”Se mikä on hyvä ikääntyneelle, on hyvä kaikille”

Eläkeliiton Päijät-Hämeen piirin piirihallituksen puolesta

Veikko Ikonen, puheenjohtaja

Kristiina Ketomäki, toiminnanjohtaja

Puh 0400-258 624

Puh 040-8451 922